

1.6 Deliteľnosť tuhých látok

Úloha (Lapitková et al., 2010, s. 40):

Do prvého stĺpca tabuľky 1.6.1 doplň názvy tuhých látok, do druhého názvy telies zhotovených z týchto látok a do tretieho spôsob, akým možno telesá rozdeliť na menšie časti.

Tabuľka 1.6.1 Názvy tuhých látok a telies, spôsob ich delenia

Názov tuhej látky	Názov tuhého telesa	Spôsob delenia
železo	železná tyč	pílenie

Odpovedz (Lapitková et al., 2010, s. 41):

1. Našiel si spôsob delenia pre všetky telesá z tuhých látok?

2. Možno povedať, že deliteľnosť je spoločná vlastnosť kvapalín, plynov a tuhých látok?

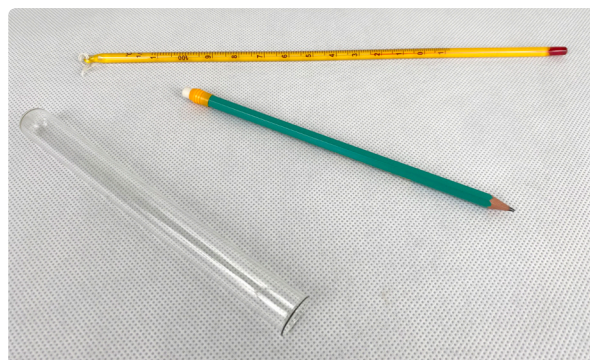
Rieš úlohy (Lapitková et al., 2010, s. 42):

1. K telesám znázorneným na obr. 1.6.1 napíš látky, z akých sú zložené. Jedno teleso môže byť zložené aj z niekoľkých látok.

Skúmavka: _____

Ceruzka: _____

Teplomér: _____

Obr. 1.6.1 Telesá zložené z rozličných látok (Lapitková, et al., 2010, s. 42)

2. Zisti a zaznamenaj do zošita nasledujúce informácie.

a) Ako pomenoval starogrécky učenec Demokritos malé čiastočky, z ktorých sa skladajú látky?

b) Kedy žil Demokritos?

Zdroj:

3. Rozdeľ nasledujúce slová v rámečku na dve skupiny. Na slová, ktoré označujú telesá a na slová označujúce látky.

píłka, železo, hlina, tanier, drevo, stolička, zošit, nohavice, bavlna plast, taška

Telesá:

Látky:

Doplňujúce úlohy

1. Je možné rozdeliť mincu? Akým spôsobom by si ju rozdelil?

2. Demokritos pomenoval malé častice, z ktorých sa skladajú látky, atómy. Sú tieto častice najmenšími časticami, z ktorých sa látky skladajú? Ak potrebuješ, informáciu vyhládaj v knihách alebo na internete. Nezabudni si zapísať zdroj informácií.

1.6 Deliteľnosť tuhých látok

3. **Úloha – Delenie tuhých telies:** Rozdel' telesá z rôznych látok na menšie časti.
(Pracujte v skupinách.)

Pomôcky: drevená latka (10 cm x 3 cm), hárok papiera, drôt na kvety (\emptyset 1,2 mm x 10 cm), kúsok plastu (10 cm x 3 cm), polystyrén (10 cm x 3 cm), sviečka, kúsok handry (10 cm x 10 cm), igelitové vrecúško, rožok, jablko.

Postup:

- Zorad' telesá do radu podľa toho, aké náročné je podľa teba rozdeliť ich na menšie časti. Zatiaľ sa ich nepokúšaj deliť. Začni tým telesom, ktoré vieš rozdeliť najjednoduchšie. Telesá si v tomto poradí zapíš do tabuľky 1.6.2.
- Pri delení niektorých telies potrebuješ ďalšie pomôcky. Doplň zoznam pomôcok.
- Každé z telies rozdel' na dve časti.
- Do tabuľky 1.6.2 zapíš, akým spôsobom si rozdelil dané teleso.

Ďalšie pomôcky:

Tabuľka 1.6.2 Telesá a spôsoby ich delenia

Teleso	Spôsob delenia

Odpovedz:

1. Ktoré z telies bolo najjednoduchšie rozdeliť?

2. Ktoré z telies bolo najťažšie rozdeliť?

3. Zhodovalo sa tebou určené poradie telies s tým, ako náročne sa delili telesá v skutočnosti?

4. Pri príprave pizze je potrebné prísady rozdeliť na menšie časti. Zisti, aké prísady potrebuješ na prípravu tvojej obľúbenej pizze a napíš, akým spôsobom delíš na menšie časti prísady vyrobené z tuhých látok.

5. Dopíš aspoň jednu látku, ktorú môžeš deliť:

Pílením	
Strihaním	
Rezaním	

Lámaním	
Páraním	
Trhaním	

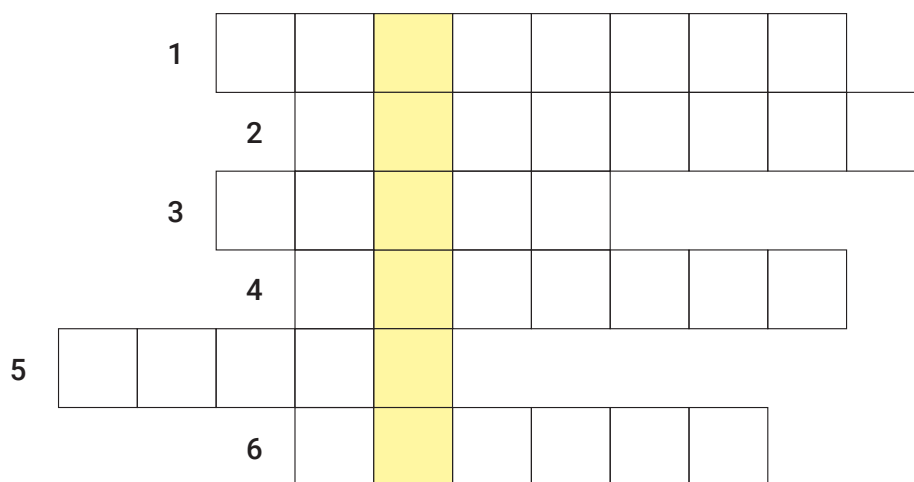
1.6 Deliteľnosť tuhých látok

Opakovanie:

Vylúšti krížovku:

1. Aká je spoločná vlastnosť plynov a kvapalín?
2. Nestlačiteľnosť je typická vlastnosť .
3. Ako sa volá tuhá látka, z ktorej je vyrobené pravítko?
4. Akým spôsobom je možné deliť niť na menšie časti?
5. Doplň: Telesá sú zložené z .
6. Ako sa volá prírodná veda, ktorá skúma živé a neživé predmety a javy v prírode?

Poznáš pojem, ktorý si získal z tajničky? Čo o ňom vieš?

Zdroj informácií:

Čo sme sa naučili:
